

Tabel 1 Stikstofgebruiksnormen

Waarvoor gebruiken?

De stikstofgebruiksnormen gebruikt u om de totale stikstofgebruiksruimte voor meststoffen voor uw bedrijf te berekenen. De stikstofgebruiksnormen (kilo's stikstof per hectare per jaar) zijn per gewas of gewasgroep vastgesteld.

Hoe te gebruiken?

U rekent met de oppervlakte en het gewas dat op 15 mei wordt geteeld. U vermenigvuldigt de oppervlakte in hectare met de norm die bij het betreffende gewas en de grondsoort hoort. Dit doet u voor alle gewassen. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

Volgteelt

Begint u na de eerste teelt met een andere teelt, dan kunt u ook deze volgende teelt meenemen in de berekening van de totale stikstofgebruiksruimte voor uw bedrijf. Per volgteelt kunt u een stikstofgebruiksnorm meetellen. Voor enkele gewassen mag u de norm pas meetellen in het jaar van oogsten (zie voetnoot 5). Als in de tabel een aparte norm is opgenomen voor een volgteelt, dan moet u die gebruiken. In andere gevallen kunt u rekenen met de norm die zou gelden wanneer het om een eerste teelt gaat.

Let op! Dit geldt niet voor gewassen waarbij 'meermalige oogst' is vermeld. Voor deze gewassen geldt de norm voor het hele jaar en niet per teelt.

Volgteelt na maïs

Als u na de teelt van maïs een groenbemester, tijdelijk grasland of een verplicht vanggewas teelt, mag u voor deze volgteelt geen extra stikstofgebruiksnorm meetellen (zie voetnoot 2 en 6 en tabel 10b).

Beweiden of volledig maaien?

U bepaalt op bedrijfsniveau en niet op perceelsniveau of grasland wordt gezien als grasland met beweiden of grasland met volledig maaien.

Onder grasland met volledig maaien wordt ook verstaan grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar

wordt geweid. Het aantal stuks jongvee in de wei mag dan niet groter zijn dan het aantal ouderdieren dat u op uw bedrijf houdt. Hobbymatig gehouden dieren worden hierbij niet meegeteld.

Winterteelt

Voor gewassen waarbij 'winterteelt' is vermeld, geldt dat u de hele norm in het jaar van inzaai, planten of poten kunt gebruiken. Als een deel van de norm in het tweede jaar wordt gebruikt, dan mag dat tot maximaal de hoeveelheid vermeld bij 'waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)'.

Mengteelt en onderzaai

Bij mengteelten rekent u met de norm voor het gewas dat in economisch opzicht het meest rendabel is. Bij onderzaai rekent u met de norm voor het hoofdgewas. Als na de oogst van het hoofdgewas het ondergewas doorgroeit tot een oogstbaar product, mag u ook voor dit ondergewas de norm meetellen.

Graszaad

Als u bij de teelt van graszaad in het voorjaar of najaar nog een voedersnede wint, dan kunt u het perceel in deze voorjaars- of najaarsperiode als grasland beschouwen en rekent u naast de norm voor graszaad ook met de norm voor tijdelijk grasland.

Aardappelrassen hoge of lage norm

Voor verschillende consumptie- en pootaardappelrassen is per ras een hoge of lage norm vastgesteld. Voor rassen die niet zijn opgenomen in tabel 1a en 1b moet u rekenen met de norm 'consumptie-aardappelrassen overig' of 'pootaardappelrassen overig' uit tabel 1.

Suikerbieten en fritesaardappelen op klei

Voor suikerbieten en de fritesaardappelrassen uit tabel 1c die worden geteeld op klei gelden hogere stikstofgebruiksnormen. Voor het gebruik van deze hogere normen zijn voorwaarden. Deze voorwaarden vindt u op de website van Het LNV-Loket.

De extra norm voor suikerbieten is 15 kg stikstof per hectare per jaar. Voor fritesaardappelrassen uit tabel 1c is de extra norm 30 kg stikstof per hectare per jaar.

Tabel 1 Stikstofgebruiksnormen

Gewas	Klei		Zand		Löss ⁴		Veen	
	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013
Grasland (kg N per ha per jaar)								
Grasland met beweiden	310	310	250	250	250	250	265	265
Grasland met volledig maaien ¹	350	350	320	320	320	320	300	300
Tijdelijk grasland² (kg N per ha per periode)								
van 1 januari tot minstens 15 april	60	60	50	50	50	50	50	50
van 1 januari tot minstens 15 mei ³	110	110	90	90	90	90	90	90
van 1 januari tot minstens 15 augustus ³	250	250	210	210	210	210	210	210
van 1 januari tot minstens 15 september ³	280	280	235	235	235	235	235	235
van 1 januari tot minstens 15 oktober ³	310	310	250	250	250	250	265	265
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	310	310	250	250	250	250	265	265
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	280	280	235	235	235	235	235	235
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	95	95	80	80	80	80	80	80
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	30	30	25	25	25	25	25	25
vanaf 15 oktober	0	0	0	0	0	0	0	0

Gewas	Klei		Zand		Löss ⁴		Veen	
	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013
Akkerbouwgewassen (kg N per ha per teelt)								
Consumptieaardappelrassen hoge norm (zie tabel 1a)	275	275	270	260	265	255	270	270
Consumptieaardappelrassen overig	250	250	245	235	240	230	245	245
Consumptieaardappelrassen lage norm (zie tabel 1a)	225	225	220	210	215	205	220	220
Consumptieaardappel, vroeg (loofvernietiging voor 15 juli)	120	120	120	120	120	120	120	120
Pootaardappelrassen hoge norm (zie tabel 1b)	140	140	140	140	140	140	140	140
Pootaardappelrassen overig	120	120	120	120	120	120	120	120
Pootaardappelrassen lage norm (zie tabel 1b)	100	100	100	100	100	100	100	100
Pootaardappelen, uitgroeiteelt (loofvernietiging na 15 augustus)	180	180	170	165	170	165	170	170
Zetmeelaardappelen	240	240	230	230	230	230	230	230
Suikerbieten	150	150	145	145	145	145	145	145
Cichorei	70	70	70	70	70	70	70	70
Voederbieten	165	165	165	165	165	165	165	165
Wintertarwe ⁵	245	245	160	160	195	190	160	160
Zomertarwe	150	150	140	140	140	140	140	140
Wintergerst ⁵	140	140	140	140	140	140	140	140
Zomergerst	80	80	80	80	80	80	80	80
Triticale ⁵	160	160	150	150	150	150	150	150
Winterrogge ⁵	140	140	140	140	140	140	140	140
Haver ⁵	100	100	100	100	100	100	100	100
Mais, bedrijven met derogatie ⁶	160	160	150	140	150	140	150	150
Mais, bedrijven zonder derogatie ⁶	185	185	150	140	150	140	150	150
Luzerne, eerste jaar	40	40	40	40	40	40	40	40
Luzerne, volgende jaren	0	0	0	0	0	0	0	0
Graszaad, Engels raaigras, 1e jaars	165	165	155	150	155	150	155	155
Graszaad, Engels raaigras, overjarig	200	200	190	185	190	185	190	190
Graszaad, rietzwenkgras	140	140	135	130	135	130	135	135
Graszaad, rietzwenkgras, volgteelt	60	60	55	50	55	50	55	55
Graszaad, veldbeemd	110	110	105	100	105	100	105	105
Graszaad, veldbeemd, volgteelt	60	60	55	50	55	50	55	55
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars	85	85	80	75	80	75	80	80
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars, volgteelt	35	35	35	35	35	35	35	35
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig	115	115	110	105	110	105	110	110
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig, volgteelt	45	45	45	45	45	45	45	45
Graszaad, westerwolds	110	110	105	100	105	100	105	105
Graszaad, Italiaans	130	130	125	120	125	120	125	125
Graszaad, overig	90	90	85	80	85	80	85	85
Graszaad, overig, volgteelt	45	45	45	45	45	45	45	45
Graszoden	340	340	340	340	340	340	340	340
Ui, overig	120	120	120	120	120	120	120	120
Zaaiui	170	170	120	120	120	120	120	120
Winterui, 2e jaars plantui	170	170	160	155	160	155	160	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	130	130	125	120	125	120	125	125
Blauwmaanzaad	110	110	105	100	105	100	105	105
Karwij	150	150	145	140	145	140	145	145
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	90	90	85	80	85	80	85	85
Koolzaad, winter	205	205	195	190	195	190	195	195
waarvan ten hoogste voor 31/12 (winterteelt)	45	45	45	45	45	45	45	45
Koolzaad, zomer	120	120	120	120	120	120	120	120
Vlas	70	70	70	70	70	70	70	70
Akkerbouw overig	200	200	190	185	190	185	190	190
Bladgewassen (kg N per ha per teelt)								
Spinazie, 1e teelt	260	260	200	190	200	190	200	200
Spinazie, volgteelt	185	185	150	145	150	145	150	150
Slasoorten, 1e teelt	180	180	170	165	170	165	170	170
Slasoorten, volgteelt	105	105	105	105	105	105	105	105
Andijvie, 1e teelt	180	180	170	170	170	170	170	170
Andijvie, volgteelt	90	90	90	90	90	90	90	90
Selderij, bleek/groen	200	200	190	185	190	185	190	190
Prei	245	245	235	225	235	225	235	235
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	100	100	95	90	95	90	95	95
Bladgewassen, overig, eenmalige oogst	150	150	145	140	145	140	145	145
Bladgewassen, overig, meermalige oogst	275	275	260	250	260	250	260	260

Gewas	Klei		Zand		Löss ⁴		Veen	
	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013
Koolgewassen (kg N per ha per teelt)								
Spruitkool	290	290	275	265	275	265	275	275
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	50	50	50	50	50	50	50	50
Witte kool	320	320	305	290	305	290	305	305
Rode kool	285	285	270	260	270	260	270	270
Savoiekool	285	285	270	260	270	260	270	270
Spitskool	285	285	270	260	270	260	270	270
Bloemkool	230	230	220	210	220	210	220	220
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	120	120	115	110	115	110	115	115
Broccoli	270	270	245	235	245	235	245	245
Chinese kool	180	180	160	155	160	155	160	160
Boerenkool	170	170	160	155	160	155	160	160
Paksoi	180	180	170	165	170	165	170	170
Raapstelen	140	140	135	130	135	130	135	135
Kruiden (kg N per ha per teelt)								
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst	150	150	145	140	145	140	145	145
Kruiden, bladgewas, meermalig oogsten	275	275	260	250	260	250	260	260
Kruiden, wortelgewassen	200	200	190	185	190	185	190	190
Kruiden, zaadgewassen	100	100	95	90	95	90	95	95
Vruchtgewassen (kg N per ha per teelt)								
Aardbei (wachtbed, vermeerdering)	120	120	115	110	115	110	115	115
Aardbei (productie)	170	170	160	155	160	155	160	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	80	80	75	70	75	70	75	75
Komkommerachtigen (augurk, courgette, meloen, pompoen)	190	190	180	175	180	175	180	180
Suikermaïs	200	200	190	185	190	185	190	190
Stam/stokboon, vers	120	120	115	110	115	110	115	115
Landbouwstambonen, rijp zaad	135	135	135	135	135	135	135	135
Veld- en tuinbonen, vers + rijp zaad	50	50	50	50	50	50	50	50
Tuinbonen, vers/peulen	75	75	75	75	75	75	75	75
Erwt, vers + rijp zaad	30	30	30	30	30	30	30	30
Peul	90	90	85	85	85	85	85	85
Stengel/knol/wortelgewassen (kg N per ha per teelt)								
Asperge (excl. opkweek)	85	85	80	75	80	75	80	80
Knolselderij	200	200	190	185	190	185	190	190
Knolvenkel/venkel	180	180	170	165	170	165	170	170
Koolraap	170	170	160	155	160	155	160	160
Koolrabi	180	180	170	165	170	165	170	170
Kroten/rode bieten	185	185	175	170	175	170	175	175
Winterpeen/waspeen	110	110	110	110	110	110	110	110
Bospeen	50	50	50	50	50	50	50	50
Rabarber	250	250	240	230	240	230	240	240
Radijs	80	80	80	80	80	80	80	80
Schorseneer	170	170	170	170	170	170	170	170
Witlof	100	100	100	100	100	100	100	100
Vollegroendgroenten, overig	200	200	190	185	190	185	190	190
Groenbemesters⁷ (kg N per ha per teelt)								
Niet-vlinderbloemige groenbemesters (bladrammenas, gele mosterd, gras/granen)	60	60	50	50	50	50	60	60
Vlinderbloemige groenbemesters (wikke)	30	30	25	25	25	25	30	30
Tagetes	90	90	80	80	80	80	90	90
Bloembollengewassen⁵ (kg N per ha per teelt)								
Acidanthera	255	255	240	240	240	240	240	240
Anemone coronaria	130	130	125	125	125	125	125	125
Fritillaria imperialis	135	135	130	130	130	130	130	130
Hyacint	220	220	210	210	210	210	210	210
Iris, grofbollig	170	170	160	160	160	160	160	160
Iris, fijnbollig	140	140	135	135	135	135	135	135
Krokus, grote gele	175	175	165	165	165	165	165	165
Krokus, overig	90	90	85	85	85	85	85	85
Narcis	145	145	140	140	140	140	140	140
Tulp	200	200	190	190	190	190	190	190
Dahlia	110	110	105	105	105	105	105	105
Gladiol, pitten	260	260	245	245	245	245	245	245
Gladiol, kralen	190	190	180	180	180	180	180	180
Knolbegonia	150	150	145	145	145	145	145	145
Lelie	155	155	145	145	145	145	145	145
Zantedeschia	110	110	110	110	110	110	110	110
Overige bolgewassen	165	165	155	155	155	155	155	155

Gewas	Klei		Zand		Löss ⁴		Veen	
	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013	2010/2011	2012/2013
Fruittteeltgewassen (kg N per ha per jaar)								
Appel	175	175	165	165	165	165	165	165
Blauwe bes	100	100	95	95	95	95	95	95
Braam	150	150	140	140	140	140	140	140
Framboos	150	150	140	140	140	140	140	140
Kers	175	175	165	165	165	165	165	165
Peer	175	175	165	165	165	165	165	165
Pruim	175	175	165	165	165	165	165	165
Rode bes	150	150	140	140	140	140	140	140
Wijnbouw	100	100	95	95	95	95	95	95
Zwarte bes	175	175	165	165	165	165	165	165
Buitenbloemen (kg N per ha per teelt)								
Buitenbloemen hoge norm ⁸	200	200	200	200	200	200	200	200
Buitenbloemen overig	150	150	150	150	150	150	150	150
Boomkwekerijgewassen (kg N per ha per jaar)								
Laanbomen: onderstammen	40	40	40	40	40	40	40	40
Laanbomen: spillen	90	90	90	90	90	90	90	90
Laanbomen: opzetters	115	115	115	115	115	115	115	115
Sierheesters	75	75	75	75	75	75	75	75
Coniferen (inclusief kerstsparen en dennen)	80	80	80	80	80	80	80	80
Rozen (inclusief zaailingen, onderstammen)	70	70	70	70	70	70	70	70
Bos- en Haagplantsoen	95	95	95	95	95	95	95	95
Vaste planten	175	175	175	175	175	175	175	175
Vruchtbomen: onderstammen	30	30	30	30	30	30	30	30
Vruchtbomen: moerbomen	110	110	110	110	110	110	110	110
Vruchtbomen	135	135	105	105	105	105	105	105
Trek- en besheesters	80	80	80	80	80	80	80	80
Snijgroen	95	95	95	95	95	95	95	95
Ericaceae	70	70	70	70	70	70	70	70
Buxus	95	95	95	95	95	95	95	95
Bosbouw (kg N per ha per jaar)								
Snelgroeiende houtsoorten voor biomassa productie	90	90	90	90	90	90	90	90
Vaste norm op bedrijfsniveau⁹ (kg N per ha per jaar)								
Vaste norm	110	110	110	110	110	110	110	110

¹ Onder grasland met volledig maaien valt ook grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.

² De normen gelden niet voor tijdelijk grasland dat aansluit op maïs.

³ Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing voorzover ze zijn toegestaan binnen de regels van het Besluit gebruik meststoffen.

⁴ De gebruiksnormen die onder Löss zijn vermeld gelden alleen als het grond betreft die is ontstaan in eolisch materiaal en binnen 80 cm van het maaiveld voor meer dan de helft bestaat uit leem (fractie kleiner dan 50 µm). Voor de overige lössgronden gelden de gebruiksnormen die onder Zand zijn vermeld.

⁵ De gebruiksnorm wordt volledig toegerekend aan het jaar van oogsten.

⁶ De normen voor maïs zijn inclusief de norm van de daarop aansluitend geteelde groenbemesters.

⁷ Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden. Voor groenbemesters op zand, löss en veen geldt: inzaaien vóór 1 september en na 1 december ploegen. Op klei geldt: inzaaien vóór 1 september en ploegen nadat de groenbemester aantoonbaar minimaal 8 weken wordt geteeld.

Een uitzondering wordt gemaakt voor groene braak en als de groenbemester minimaal tien weken in het groeiseizoen op het land staat als aansluitend daarop een volggewas wordt geteeld. De normen gelden niet voor groenbemesters die aansluiten op maïs.

⁸ Voor de volgende buitenbloemen geldt de hoge norm: *Alchemilla mollis*, *Carthamus*, *Gypsophila paniculata*, *Lymonium*, *Lysimachia*, *Paeonia*, *Solidago*, *Veronica*.

⁹ Deze vaste norm op bedrijfsniveau geldt als het gewogen gemiddelde van de hoeveelheid stikstof van alle op de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond geteelde gewassen of gewasgroepen uit tabel 1 op het bedrijf in dat kalenderjaar ten minste 100 kg N/ha en ten hoogste 110 kg N/ha bedraagt.